

Záruky zákonnosti

Obecná charakteristika

- Zákonnost – nezbytný předpoklad právní jistoty
- - požadavek na dodržování obsahu právních norem
- - poskytování právní ochrany

Záruky zákonnosti - vymezení

- souhrn právních prostředků určených k zabezpečení dodržování a zákonné realizace práva pro případ jeho porušení

- -pojetí systému

schéma

- 1. zrušení, změna, sistace vadných právních aktů
- 2. kontrola veřejné správy
- 3. uplatnění odpovědnosti za porušení právních povinností
- 4. přímé donucení ke splnění povinnosti
- 5. právo na informace ve veřejné správě

AD 1

- PA – individuální – náprava vad v rámci režimu opravných prostředků (vady skutkové a vady právní)
- PA – normativní – náprava vad daným orgánem nebo zrušení v rámci soudního přezkumu
- Sistace – pozastavení výkonu (př. OZV obcí)

Ad 1

- Presumpce správnosti – i vadný správní akt je způsobilý založit právní účinky až do doby jeho zrušení či změny příslušným orgánem

- Vadné právní akty – napadnutelné

- nicotné (§ 77 s.ř. – definice – *akt zjevně vnitřně rozporný nebo právně či fakticky neuskutečnitelný, není dána věcná příslušnost*)

Ad 2 Kontrola

- Vychází z teze, kdy veřejná správa je druhem společenského řízení
- - zjišťujeme, nakolik odpovídá existující stav tomu, co má být, a zjišťujeme příčiny nesplnění povinnosti, a dále vyvozujeme závěry a opatření

- Funkce: poznávací, zjišťovací, porovnávací, hodnotící a nápravná

Kontrola - systém

- Správní kontrola – kontroluje orgán VS

- a) nadřízenost a podřízenost

- b) mimo hierarchické vazby
Kontrola- systém
- **Vnější kontrola** – VS je předmětem kontroly ze strany jiných subjektů
- - zákonodárny orány
- - soudy
- - NKÚ
- - VOP
- - občany (petice, stížnosti, podněty)
Zákonodárny sbor
- - odpovědnost vlády
- - interpelace
- - státní rozpočet
- - výbory a komise (vyšetřovací komise)
- VZP- VOLBA ŘEDITELE NA NÁVRH SPRÁVNÍ RADY
- ČT – volí a odvolává členy Rady

Soudní kontrola

- - správní soudnictví
- - ústavní soudnictví
- Část V. o.s.ř.

NKÚ

- Čl. 97 Ústavy – zák. č. 166/1993 Sb.
- Nezávislý orgán (není podřízen vládě ani parlamentu)
- Kontrola hospodaření se státním majetkem a plnění státního rozpočtu, veřejné zakázky, vydávání státních cenných papírů
- - jedná se kontrolu následnou, nikoli preventivní
NKÚ
- Zkoumá zákonnost, věcnou správnost, formální správnost, účelnost a hospodárnost
- -nemá schopnost autoritativního zásahu (nařizovat nápravu)
- - zprávy se zveřejňují ve Věstníku – informační povinnost

Orgány

- Prezident a viceprezident – jmenuje prezident na návrh PS
- Kolegium Úřadu (Prezident, viceprezident a 15 členů volených PS)
- Senáty Úřadu

- Kárná komora

Odpovědnost

- **A) správně právní odpovědnost**

- Strukturovaný systém
- - odpovědnost za přestupky
- - odpovědnost za jiné SD – disciplinární
- - pořádkové
- - jiné SD FO
- - jiné SD PO

Odpovědnost

- B) odpovědnost státu za škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem
- - 82/1998 Sb
- - státní správa i samospráva
- - nelze se zprostit

82/1998

- Uplatňuje se:

- - MS – s.ř.s. samospráva
- - ústřední správní úřady
- ČMB a NKÚ jednájí samostatně

- Rozhodnutí musí být pro nezákonnost zrušeno (nutnost využít řádných opravných prostředků)

- -

82/1998

- Do 6 měsíců je třeba o nároku rozhodnout
- Pokud ne, soud

- System regresních úhrad

- - úřední osoby
- - USC – pokud škodu způsobily v rámci přenesené působnosti
- - zaviněné jednání

Petice

- Z latinského petitio – žádost
- Vymezení:
- Kvalifikované podání, kterými se osoby obracejí na státní orgány a orgány územní

samosprávy, ve věcech dotýkajících se ochrany zájmů či práv veřejného charakteru

Ustavněprávní zakotvení

- Čl. 18 LZPS
- Kategorie práv politických
- „ Ve věcech veřejného nebo jiného společného zájmu má každý právo sám nebo společně s jinými obracet se na státní orgány a orgány územní samosprávy s žádostmi, návrhy a stížnostmi“.

Omezení petičního práva

- - Peticí se nesmí zasahovat do nezávislosti soudu.
-
- - Peticemi se nesmí vyzývat k porušování základních práv a svobod zaručených Listinou.

Právní úprava

- Zák. č. 85/1990 Sb., o právu petičním
- Oprávněná osoba: FO a PO, pokud je to v souladu s cíli jejich činnosti
- Adresát: státní orgány a orgány územní samosprávy

Vyřízení

- Písemná forma
- Jde o návrh více osob – petiční výbor (není PO, v čele osoba starší 18 let)
- Shromažďování podpisů i na veřejně přístupných místech (zde není stanoven limit počtu podpisů)
- - uvádí se jméno, příjmení a bydliště
- - k podpisu nesmí být nikdo nucen
- - nutno se seznámit s textem petice
- - z petice musí být zřejmé, kdo ji podává

Vyřízení

- Povinnost petici přijmout
- Povinnost ji vyřídit do 30 dnů
- Posuzuje obsah a zda není nepřípustná
- Nelze podat odvolání!

Stížnost

- Podání bezprostředně se dotýkající zájmů stěžovatele
- § 175 zák. č. 500/2004 Sb., správní řád
- Stížnosti proti nevhodnému chování nebo proti špatnému postupu správního orgánu
- Forma: písemná nebo ústní
- Lhůta k vyřízení: 60 dnů
- Možnost obrany u nadřízeného správního orgánu

Veřejný ochránce práv

- Zák. č. 349/1999 Sb
- Iniciativní kontrolní orgán
- Monokratický a volený
- PROCES volby
- 1. návrhy kandidátů (Senát a prezident)
- 2. Volba PS
- 3 VO – 6 let

Nezávislost a nestrannost

- 1. Ne PS ani PH

- 2. neslučitelnost funkcí
- 3. trestně právní imunita
- 4. mlčenlivost
- 5 obrana

Vazby na PS

- 1. volba a odpovědnost
- 2. informace
- 3. záruky nezávislosti
- 4. účast na jednání
- 5. podněty k legisl. Procesu
- 6. ekonomický faktor

Činnost

- Hlídá korektnost veřejné správy
- Měřítkem je soulad s právem, principy demokratického právního státu a dobré správy
- Zahajuje šetření na podnět
- Vydává doporučení k nápravě